

Vi trenger et folkedansstudie på bachelornivå nå!

Den sceniske folkedansen i Norge har etablert seg som noe av det mest spennende som skjer innen dansekunsten. Den får nasjonal og internasjonal oppmerksomhet. Det finnes et marked, men utfordringen er at det ikke er tilgang på nok kvalifiserte dansere. Det finnes nemlig ingen utdanning for profesjonelle folkedansere. Løsningen er enkel: Universitetet i Sørøst-Norge har en akkreditert studieplan klar, og trenger kun statlig tilsagn på finansiering av 20 studieplasser fordelt på tre år.

I Norge er det ingen som ivaretar eller utvikler den sceniske folkedansen innenfor høyere utdanning. Undervisning gir bærekraftig forvaltning av kulturarven, og akkrediterte studieforløp gir spesialisert opplæring som grunnlag for å skape nye uttrykksformer og næring. Klassisk ballett, moderne dans, jazzballetten og samtidsdansen har sine spesialiserte utdanninger.

Det finnes gode argumenter for et studieprogram i utøvende folkedans: Som eksempel kan vi se på utøverutdanninger og satsing på tradisjonsmusikk. Det har gitt store ringvirkninger og gjort unge, velutdannede tradisjonsmusikere til en tydelig ressurs i norsk kulturliv. Vi kan oppnå det samme med folkedansen. Den profesjonelle danse- og teaterverden har mange ganger yttra at det trengs tiltak for å gjøre tradisjonsdansen synlig og tilgjengelig for kunstnerisk presentasjon.

Mangelen på utdanning gjør at det ikke er tilstrekkelig antall kvalifiserte personer til å ta jobber som er ledige. Vi mangler profesjonelle utøvere til dansekompani, vi mangler folk til folkedansstillinger og vi mangler pedagoger til å undervise kommende slekter som skal få god introduksjon til folkedansen. Læringsmålene i folkedans i grunnskolen innen fagene musikk, idrett og dans og danselinjer på videregående skoler blir ikke oppnådd på grunn av manglende kompetanse hos lærere. Det finnes undervisning i folkedans i kulturskoler som trenger kompetente ansatte.

Det er et behov for folkedansere i markedet, både som sceniske utøvere og som pedagoger. Folkedans som scenekunst har etablert seg som profesjonell dansekunst og fått nasjonal og internasjonal anerkjennelse. Gode eksempler er kompanier som Frikar og Kartellet. Disse bygger på prinsipper og bruk av materiale fra folkelig tradisjonsdans. Ensemblene mangler dansere. Den begrensede tilgangen på profesjonelle utøvere begrenser produksjonen i det nye scenekunstheltet.

Unge etterspør en utdanning i utøvende tradisjonsdans på høyere nivå. I dag må slik kompetanse bygges gjennom opplæring og praktisering i frivillige organisasjoner og ulike talentutvikling som for eksempel Frikar X og ved Riksscenen. Norsk senter for folkemusikk og folkedans har i 20 år drevet prosjektet "Bygda dansar", der ungdom (15-19 år) får opplæring i sosial og scenisk folkedans. En evaluering av dette programmet sier at mange av deltakerne ønsker å leve av dansen og søker opp mer utdanning etter endt prosjekt. For at feltet skal vokse må det komme en høyere formell utdanning.

Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk på Rauland (USN) har nasjonalt hovedansvar for høyere utdanning innen tradisjonskunst, folkemusikk og folkekunst. USN har forberedt et studie og fått akkreditert læringsplanen for et slik bachelorstudie som miljøet trenger og ønsker seg. Alt som skal til nå er finansieringen, så er dette på plass. Vil staten gi finansiering (finansieringsgrad B) til 20 studieplasser, så vil studiet kunne starte neste høst og etter hvert gi kompetente folk til nye arbeidsplasser.

Den norske stat har også signert den internasjonale forpliktelsen i UNESCO-konvensjonen av 2003 om vern av immateriell kulturarv for å ivareta et mangfold av kulturuttrykk. Dersom folkedansen skal leve som kulturuttrykk i Norge må den læres av unge utøvere som skaper nye uttrykksformer.

Miljøet bekrefter at det er behov for utdanning i folkedans. Det er et marked for å skape flere jobber innen ivaretagelse av denne kulturarven. En utdanning i folkedans vil utløse et potensial i kunstnerisk aktivitet og undervisningskrefter tilsvarende utviklingen vi så i markedet da folkemusikken fikk formelle utdanningsløp.

FolkOrg, Linda Dyrnes

Kartellet, Sigurd Johan Heide

Noregs Ungdomslag, Torbjørn Bergwitz Lauen

Norsk senter for folkemusikk og folkedans, Ellen Krageberg

Norske Dansekunstnere, Ine Vie

Riksscenen, Ane Carmen Roggen

Stifinga Hilmar Alexandersen, Johan Einar Bjerkem

Studieforbundet kultur og tradisjon, Kjærsti Gangsø

Talentutviklingsprogrammet FRIKAR X, Fjell dansen regionale kompetansesenter for dans og FRIKAR, Hallgrim Hansegård